

Jacobsstaf

Nederlands Genootschap van Sint Jacob

DECEMBER 2024 # 144

Erfgooiers op Santiago Werkweek

Docente Nicolette Brands kwam op de Via Podiensis veel jongeren tegen. Dat bracht haar op een idee. Zo werd, in 2016, op het Erfgooiers College in Huizen de Santiago Werkweek geboren.

In etappes van ongeveer 150 kilometer lopen groepen leerlingen in estafette richting Santiago. In 2023 bedwong de zesde groep deelnemers de Pyreneeën en in 2024 pakte de zevende groep het stokje over in Estella. Het enthousiasme spat eraf als zes leerlingen daarop terugkijken.

SPINNENBEET

‘Zo’n kans krijg je maar één keer en ook leuk om lekker actief bezig te zijn’, noemen Jocelyn, Jenthe en Renske (lichting 2023) als reden om zich op te geven. ‘En de inspiratie door mijn zus die het jaar ervoor mee was’, voegt Renske toe.

Wat vonden ze bijzonder aan hun tocht? Jocelyn: ‘Ik zat al jaren met drie van de andere deelnemers in de klas maar had nog nooit echt met ze gepraat. Maar na de eerste dag, de hele dag in de trein, waren we al een heel hechte groep.’

Jenthe: ‘Heel sociaal samen bezig zijn. Ook het delen, voor elkaar zorgen, elkaar erdoorheen halen was heel speciaal.’

Renske: ‘Je eigen cultuur delen met iemand anders’. Ze geeft een voorbeeld: ‘Ik had een bult op mijn been en een Amerikaanse mevrouw vroeg of dat een spinnenbeet (!) was. En ze vond dat ik zulke gespierde benen had. Of ik aan sport deed? Ja, ik voetbal. Met school? Nee, in een club.’

Vertrek in Roncesvalles

Dat is in Amerika heel anders en dat maakt zo'n gesprek leuk.'

SOCIAAL ZIJN

Moeilijke momenten waren er ook. Renske: 'De tweede dag, van Saint-Jean-Pied-de-Port naar Roncesvalles. Ik had ademnood door een verstopte neus en mijn gekneusde pols deed pijn, maar no way dat ik ging opgeven. We gingen elkaar ook de hele tijd aanmoedigen, ook om steeds iets verder te lopen om te rusten. Ik liep voorop en dan groeit je ego!'

Jocelyn: 'De derde dag, dat hele nare pad naar Zubiri, met allemaal van die stenen die verticaal omhoog steken.' 'En de laatste dag, dat het zo heet was, 29 graden en nergens schaduw', vult Jenthe aan.

Al wandelend leerden ze elkaar en zichzelf (nog) beter kennen. Jenthe: 'Acht van de tien kwamen uit onze klas maar een aantal had ik tot dan toe bijna niet gesproken. Nu weet ik dat we allemaal dezelfde slechte humor hebben en hetzelfde leuk vinden. Dat begon al in de trein op de heenweg. Een Franse vrouw zat maar naar ons te gebaren, we snaptten het niet en dat vonden we heel komisch.' Ze giechelen er nog steeds om en dat wordt niet minder als Renske vertelt: 'ik heb ontdekt dat jongens iets heel bijzonders kunnen: eindeloos over auto's praten!' Om daarna wat serieuzer te knikken bij wat Jocelyn zegt: 'ik heb ontdekt dat je elkaar heel erg mag. Dat ik gemakkelijker sociaal kan zijn. En dat ik verder kan lopen dan ik dacht! En iemand die ik niet mocht, en nog steeds niet echt mag, heb ik wel beter leren kennen en ik begrijp dat vervelende gedrag nu.'

WILDE PLANNEN

En verder? 'Een keer toen we er allemaal doorheen zaten, begon een van ons een stom kinderliedje te zingen. Daarna hebben we anderhalf uur kinderliedjes gezongen en dat hielp.'

'In Saint-Jean-Pied-de-Port ontmoetten we dronken pelgrims die ons uitdaagden om te gaan zwemmen ("als jullie erin gaan, gaan wij ook"). We

kwamen ze nog heel vaak tegen en steeds waren ze dronken of aan het drinken!'

'De eerste paar dagen deden we heel voorzichtig met geld, maar toen zei iemand "ik wil nu echt cola" en daarna gingen we elke dag op jacht naar frisdrank en snoep!'

De lichtung 2023 is nog steeds een hechte groep. 'We hebben ook wilde plannen. Waarom gaan we na het eindexamen niet samen verder lopen?!'

GAAR MAAR GRAPPIG

Fey, Joël en Seb maakten deel uit van de groep die dit jaar van Estella naar Agés/Burgos liep. Fey ging mee om dezelfde reden als de drie andere meiden noemden, Seb zegt dat Joël hem heeft overgehaald en Joël meldt: 'Ik ben sportief, hou ervan om in de natuur te zijn en keek uit naar mooie gesprekken met mensen uit het buitenland. En ik had het boek van Paulo Coelho gelezen.'

Over bijzonderste momenten zijn ze het alle drie eens: alle gesprekken met alle mensen. Seb (die zijn ukelele mee had): 'ik was een keer aan het spelen en toen zei een Amerikaan "dat liedje ken ik, wil je het nog een keer spelen?". En op het laatst zong iedereen uit volle borst Country Road mee. Een andere keer vroeg een Braziliaans/Grieks koppel of ik wat wilde spelen en daarna kwamen we in gesprek. Dat werden heel persoonlijke verhalen, gaar maar grappig, want we waren ook best melig. We waren moe en hadden zere voeten.' Joël: 'Met een Nederlandse man hebben we urenlang gepraat over zijn leven en het geloof, hij was

*Supergaaf om iedereen
verhaal te horen*

katholiek. Hij liep voor rust in zijn hoofd. We hebben samen geluncht en hij deelde een worst met ons. Eén zin spatte eruit die hij vertelde: "Als je de tekst van de bijbel letterlijk neemt, word je een extremist. Als je de poëzie van de bijbel kan doorgronden dan heb je een eindeloze ruimte om in te kunnen grasduinen." Ik wil vooral heel veel leren en zo'n gesprek waarin veel vragen heen en weer gaan. Dat laat je nadenken.'

AL DIE WIJSHEID

Gevraagd naar het moeilijkste moment, vertelt Seb: 'de tweede dag, naar Logroño, 28 kilometer, dat was echt afzien.' Joël beaamt: 'ik had kramp en overal pijn en het duurde en duurde maar. Maar we hadden muziek want we hebben dus ontdekt dat Seb lopend op zijn ukelele kan spelen. We gingen elkaar ook aanmoedigen en op het laatst waren we bijna aan het rennen! Een soort wedstrijd wie het eerste boven was.' Fey beleefde haar lastigste moment 'op een dag dat we steeds maar door het bos liepen met z'n vieren, met alleen maar zand en modder *in the middle of nowhere*, de rest was er wel, maar die zagen we niet. Toen was ik er echt klaar mee.'

Het was zwaar, maar we sleurden elkaar erdoorheen

Desondanks weet ook zij nu: 'Dat je meer kunt dan je denkt'. En Joël: 'Al moest ik op mijn handen aankomen, opgeven is geen optie. En talen spreken ging veel beter dan je vooraf dacht omdat je het gewoon maar doet.' Seb tenslotte onthoudt vooral 'al die wijsheid, nadenken, alle gesprekken'. Op de vraag wat ze van zichzelf en elkaar hebben ontdekt, vliegen allerlei hilarische aspecten over tafel, maar als ze uitgelachen zijn, volgen toch ook serieuzere antwoorden. 'Dat je ook met een leipe knieblesure kunt lopen', begint Seb. 'Met een zak vol pijnstillers en je loopt als een pinguïn; daar moesten we erg om lachen. Maar natuurlijk hebben we hem er ook doorheen gesleept.' Joël: 'We hebben elkaar heel goed leren kennen, ik kende de helft niet.' En Fey besluit: 'Dat je positieve energie uit elkaar haalt, ik kende één jongen, de anderen niet. En mijn klasgenoot heb ik heel anders leren kennen.' 🍇

‘Een zaadje planten is voldoende’

Ook voor de docenten is de Santiago Werkweek van het Erfgooiers College een bijzondere ervaring. ‘Een pelgrimstocht is een andere manier van wandelen en onderweg zie je leerlingen groeien.’

‘Wat nu de Santiago Werkweek heet, is begonnen in een iets andere opzet. Het was een extra werkweek voor leerlingen van het vwo en daarvoor moest dus ook apart worden betaald. Maar die opzet past niet bij wat we als school willen. Dus nu is het een vast onderdeel van ons studieprogramma en gaan ook havisten mee’, vertelt docente Roos Terhorst, die al vanaf het begin in 2016 groepen begeleidt. En ze vervolgt: ‘Wat heel grappig is om te zien, is dat havoleerlingen vaak wat meer lef vertonen onderweg, terwijl vwo’ers eerder wat terughoudender zijn. Dat geeft een andere dynamiek en daar ben ik heel blij mee.’

MOOI OM TE ZIEN

‘Elke groep heeft specifieke dingen, dat is zo mooi om te zien, maar tegelijk zie je steeds ook hetzelfde. De allereerste groep, niemand kende elkaar, maar de gesprekken hadden heel veel diepgang. Ze konden eindelijk praten over dingen die hen echt interesseerden. Dan denk je “dat zou thuis toch ook kunnen?”. En “hoe is het nou toch mogelijk dat leerlingen jarenlang bij elkaar in de klas zitten en elkaar pas echt leren kennen tijdens

zo’n tocht?” Tegelijk is het zo mooi om te zien dat het altijd goed gaat.’

‘Iemand die ooit meeliep en op school erg op zichzelf was, zei me: “Ik had tijdens deze reis voor het eerst het gevoel dat ik bij een groep hoorde, vrienden had.” Ik hoop dat ook dat een vervolg

Docenten

Leerlingen en docenten 2023

krijgt. Zien dat ze, als ze naast elkaar wandelen, zo goed kunnen praten, daarin zit voor mij het plezier; en misschien ook een les voor ons als docenten, als school. Het zou fantastisch zijn als er meer onderwijs buiten kon plaatsvinden. Binnen de schoolmuren zijn er zoveel factoren die belemmerend werken om tot echte gesprekken te komen.'

LEERPROCES, OOK VOOR OUDERS

Bij pubers denk je al snel aan jongeren die zo ongeveer dag en nacht aan hun telefoon vastgeplakt zitten. Hoe was dat? 'We hebben het er wel over gehad om telefoons te verbieden, maar ze maken er ook foto's mee. En het gebruik ervan onderweg valt enorm mee.'

'Wat je wel ziet is dat de telefoon het lastiger maakt om zelfstandig op reis te gaan. Een keer was het ook echt storend. Iemand zat er doorheen en ging toen met thuis bellen. Terwijl diegene niet alleen was, de hele groep had kunnen steunen. Dan denk ik "laat het als ouder ook los". Zo'n reis als dit is

voor de kinderen maar zeer zeker ook voor de ouders een leerproces.'

Over reizen gesproken: het Erfgooiers College is een Unesco-school en besteedt veel aandacht aan maatschappelijk bewustzijn. De eerste zes groepen reisden dan ook per trein naar hun startpunt en ook terug. Met de groep die dit jaar startte vanuit het Spaanse Estella lukte dat helaas niet. 'Dit keer moesten we vliegen, want we hebben maar acht dagen en dan kost de trein te veel tijd.'

ZE KUNNEN MEER DAN ZE DENKEN

Uiteraard vraagt een werkweek als deze de nodige voorbereiding en organisatie, ook onderweg, maar tegelijk is het een echte pelgrimstocht, met

*Ook voor de ouders
een leerproces*

Opgedane kennis blijft veel beter hangen

overnachtingen in herbergen en ontmoetingen met medepelgrims en andere culturen. Dat valt ook op te maken uit de informatiebrochure over de Santiago Werkweek. Naast praktische informatie bevat die ook veel historische achtergronden over het pelgrimeren naar Santiago.

Maar hoe uitvoerig de voorlichting ook is: 'De leerlingen beseffen vooraf niet wat ze gaan meemaken. De meesten hebben meer doorzettingsvermogen dan ze denken. En soms gebeuren er echt ongelooflijke dingen. Zo hadden we in de eerste groep een jongen mee die echt niet kon lopen. Die heeft zo afgezien. Na twee dagen ging het echt niet meer en moest hij verder met pelgrimsvervoer. Diezelfde jongen is gaan studeren, is toen gaan lopen en is verdergegaan waar we indertijd waren gebleven. Hij heeft twee weken alleen gelopen, daarna liep een meisje uit de vierde groep mee tot de Pyreneeën. Het jaar erna heeft hij de camino afgemaakt. Inmiddels heeft hij ook de Camino del Norte gelopen. Hij heeft zo afgezien, en nu geniet hij.'

'Een ander meisje heeft met haar moeder gelopen en meerdere leerlingen hebben de route inmiddels (deels) uitgelopen. En je hebt het gehoord: de groep van vorig jaar zit nu in het examenjaar en wil als examenreis verder lopen. (Altijd beter dan een zon zee en zuip week!) Een zaadje planten is voldoende, ze lopen wel verder.'

SUPERTROTS

Tijdens het interview met de leerlingen kwam ook aan de orde dat onderweg opgedane kennis op een of andere manier veel beter bleef hangen. 'Misschien moeten we wel meer wandelend gaan lesgeven', grappen Roos en haar collega Manon daarover. (Manon van der Drift, docente Spaans – heel handig onderweg! – was mee als tweede begeleider maar moest tijdens het interview eerder weg omdat ze moest lesgeven.)

Refererend daaraan zegt Roos: 'ook wat dat betreft is dit voor iedereen veel leuker dan bijvoorbeeld

een bezoek aan een museum – hoe belangrijk ook hoor, dat zal ik niet ontkennen – maar dan zie je toch al gauw zo'n houding van "hoe lang duurt het nog?". Terwijl de Santiago Werkweek op elk niveau een eigen belevenis is. Ongemerkt nemen ze er zoveel van mee. En hoezeer ze soms ook afzien, na zes dagen vinden ze het allemaal jammer dat het voorbij is.'

'Ik ben elke keer weer echt supertrots op ze. Manon en ik kregen ook zoveel complimenten onderweg: "Oh you are part of that wonderful Dutch group." De ene keer ging het erover dat ze zich zo sociaal gedroegen, de andere keer over de openheid en – soms ietwat ongeremde maar wel oprechte – belangstelling ("hoe hebben jullie elkaar leren kennen?") waarmee ze gesprekken aangingen.'

DAAR DOE JE HET VOOR

'Zelf kwam ik via zo'n compliment in gesprek met een priester uit Leeds die werkt met moeilijke jongeren. Met hem heb ik een uur gesproken en verteld hoe wij de voorbereiding en uitvoering aanpakken. Hij wil hetzelfde gaan doen met die kinderen. Dat zal anders zijn, maar het gaat ze heel veel brengen, daar ben ik van overtuigd. En daar doe je het voor.'

Als alles volgens plan gaat, arriveren de deelnemers aan de Santiago Werkweek in 2027 in Santiago. Roos verheugt zich er nu al op: 'De laatste honderd kilometer willen we met zoveel mogelijk voormalige deelnemers afleggen. Ze moeten het dan wel zelf organiseren en betalen, maar ik hoop – en verwacht – dat daar toch heel veel animo voor is. Alleen wel jammer dat het dan afgelopen is. Hopelijk komt er een vervolg! 🍀

De pelgrimage van het Erfgooiers College is vanaf het begin in 2016 te volgen op <https://www.polarsteps.com/SantiagoWerkweek>.

Wil je met jouw middelbare school ook gaan pelgrimeren met leerlingen? Roos Terhorst deelt met veel plezier alle kennis die het Erfgooiers College de afgelopen jaren heeft opgedaan met de organisatie van deze bijzondere werkweek. Stuur een mail naar de redactie en we brengen je in contact met haar.

Wil je in Nederland met jouw school ervaren wat pelgrimeren is? Kijk op de website santiago.nl bij werkgroep Pelgrimeren voor de Jeugd.

scan
mij

